

RISØR KOMMUNE

FAGRAPPORT FOR FV. 416

ØYLANDSDAL-DØRSDAL

Fag jord- og skogbruk

Innhold

1)	Sammendrag	3
2)	Lover og føringer	4
3)	Datagrunnlag og metode	5
4)	Beskrivelse	6
5)	Drøfting/konklusjon/virkning	12

1) Sammendrag

Det er lite jordbruksareal som berøres noe som skyldes at det er lite jordbruksareal innenfor planområdet. Jordene i Risør ligger svært sprett mellom åser og heier og er ofte små.

For de jordbruksområdene som berøres er det svært viktig å sørge for at

- Matjord som bygges ned tas vare på og lagres på en slik måte at den senere kan benyttes til å erstatte tapt jordbruksareal ved å etablere nytt areal
- Ved flytting av matjord må det sikres at ikke uønskede arter spres (sorteliste-arter)
- Dreneringsystemer for jordene må ivaretas
- Overflatevann og vann fra veilegemet må dreneres bort fra jordbruksarealet
- Maskinell adkomst til jordbruksareal må sikres

For skogbruket er det spesielt områdene ved Øylandsdalen og Moen som blir mest berørt. I disse områdene vil ny vei i størst grad gå i nytt skogsterreng og dermed påvirke skogressursene.

En del av ny Risørvei vil følge dagens veitrase i grove trekk. I disse områdene vil det være få påvirkninger for skogbruket. Rapporten gir oversikt over eiendommer som blir berørt, dagens adkomstveier samt oversikt på skogressursene. Det er laget et eget dokument som viser kommunens forslag til alternative driftsveier for skogbruket. Det viktigste for skogbruket vil være å sikre tilgang til skogarealene ved å bygge/sikre velteplasser, snuplasser og traktorveier.

2) Lover og føringer

Jordbruksareal skal etter jordloven ikke benyttes til annet enn matproduksjon (driveplikt), jf. lovens § 8. Jordbruksareal skal vernes og bruk av jordbruksareal til andre formål krever samtykke, jf. lovens § 9.

Plan- og bygningslovens bestemmelser knyttet til reguleringsplanens ulike formål ivaretar også jordvernet, jf. lovens § 12-5.

Risør kommunes arealplan har bygge- og delegrense(avstandsgrense) til alt jordbruksareal. Dette for å etablere en buffersone mellom jordbruksproduksjon og annen aktivitet med formål å hindre/ redusere konflikter mellom ulike brukere.

For skogbruket er det Lov om skogbruk (skogbrukslova) som er førende. Den har til formål å fremme en bærekraftig forvaltning av skogressursene med sikte på aktiv lokal og nasjonal verdiskaping, og å sikre det biologiske mangfoldet, hensyn til landskapet, friluftslivet og kulturverdiene i skogen.

3) Datagrunnlag og metode

Alt areal klassifiseres etter norsk standard AR5. Jordbruksareal deles i tre kategorier/bonitetsklasser; fulldyrket, overflatedyrket og innmarksbeite. Fulldyrket areal er grøftet, kan pløyes og høstes maskinelt.

De ulike bonitetsklassene fremkommer av NIBIO sitt gårdskart.:

<https://gardskart.nibio.no/search> Gårdskart er grunnlaget for alle arealopplysninger i tilknytting til norsk jordbruk, og benyttes i forbindelse med både de juridiske og de økonomiske virkemidlene i landbruket.

Gårdskartet og AR5 er derfor også grunnlaget for å se hvilke jorder/eiendommer som berøres av ny fylkesvei. I tillegg er lokalkunnskap (om området og om drift) sentralt.

Skog er definert som naturressurs på lik linje med ressurser fra jord, utmarksarealer, fiskebestander i sjø og ferskvann, vilt, vannforekomster, berggrunn og mineraler.

Det er god tilgang på informasjon om naturressursene hos ulike statlige sektormyndigheter som Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO), Norges vassdrags og energiverk (NVE), Norges geologiske undersøkelse (NGU), Mattilsynet og Direktoratet for mineralforvaltning. For skog er NIBIO naturlig kilde. I tillegg er det brukt noe informasjon fra skogbruksplaner. Ikke på enkelteierdommer, men sumtall for et område.

For skogbruket er det brukt skogbruksplanverktøyet Allma for å få fram rapport på skogressursene i området.

Det ble også sendt ut brev til de mest berørte skogeiendommene for å anmode om tilbakemeldinger på driftsveier og velteplasser samt ønske om å peke på alternativer. Det er kommet flere innspill på dette. I tillegg har befaringer vært viktig kilde til informasjon.

4) Beskrivelse

4.1 ØYLANDSDALEN

I Øylandsdalen er det to eiendommer med jordbruksareal – den største er privateid og den minste, som er uten bebyggelse, eies av Statens Vegvesen.

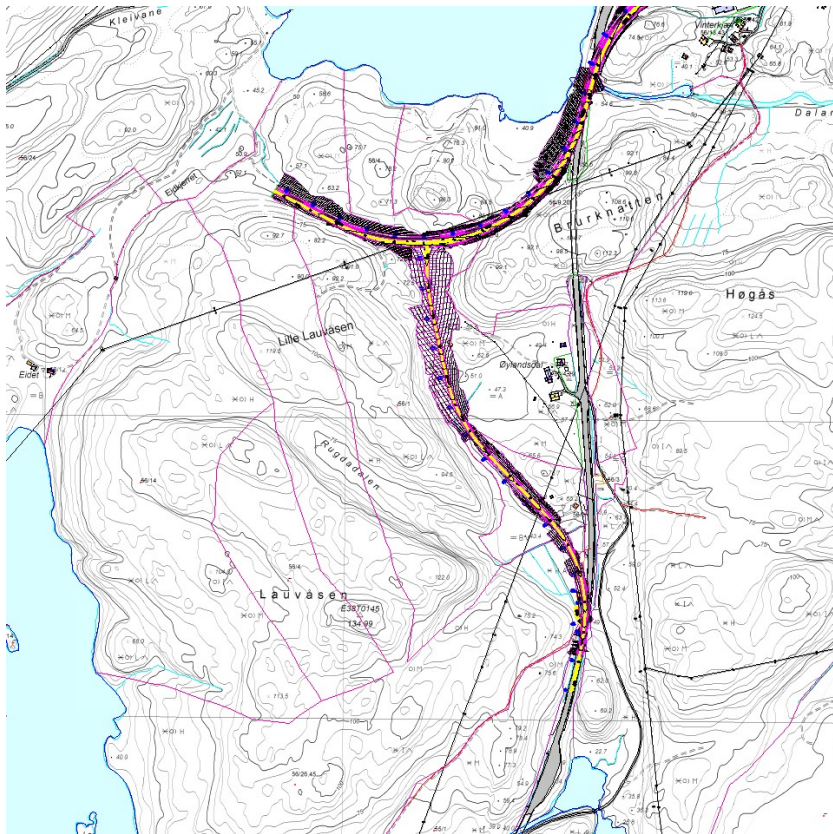
Jordene ligger i dalsøkk mellom tildels store skogkledde heier. Den største eiendommen, gnr 56 bnr 4, er bebygd og bosatt, og har til sammen 23,6 daa fulldyrka jordbruksareal. Det er det største jorden på 22,6 daa som berøres av ny fylkesvei. Det ligger vest for eksisterende E18 og det berøres i vest. Det er i dag ikke selvstendig drift på eiendommen, men jorden har periodevis vært forpaktet bort til gressproduksjon. Jorden holdes åpent med beitepusser.

Jorden er noe preget av at den periodevis står mye vann i den delen der veien blir liggende. Det er hellende terreng fra omkringliggende areal, så mye vann går via jorden og til bekken. Bekken har behov for en opprensning da det enkelte steder ligger mye rusk og rask som stemmer vannet opp. Utløpet/dreneringen går i bekkedalen via gnr 3 og gnr 26 og ut under eksisterende E18.

Den minste eiendommen har et fulldyrka jorden på 5,4 daa som berøres i øst. Denne eiendommen har ikke vært i drift på mange år, og jorden bærer nå preg av dette. Dette jorden dreneres ut via bnr. 26 og ut under eksisterende E18.

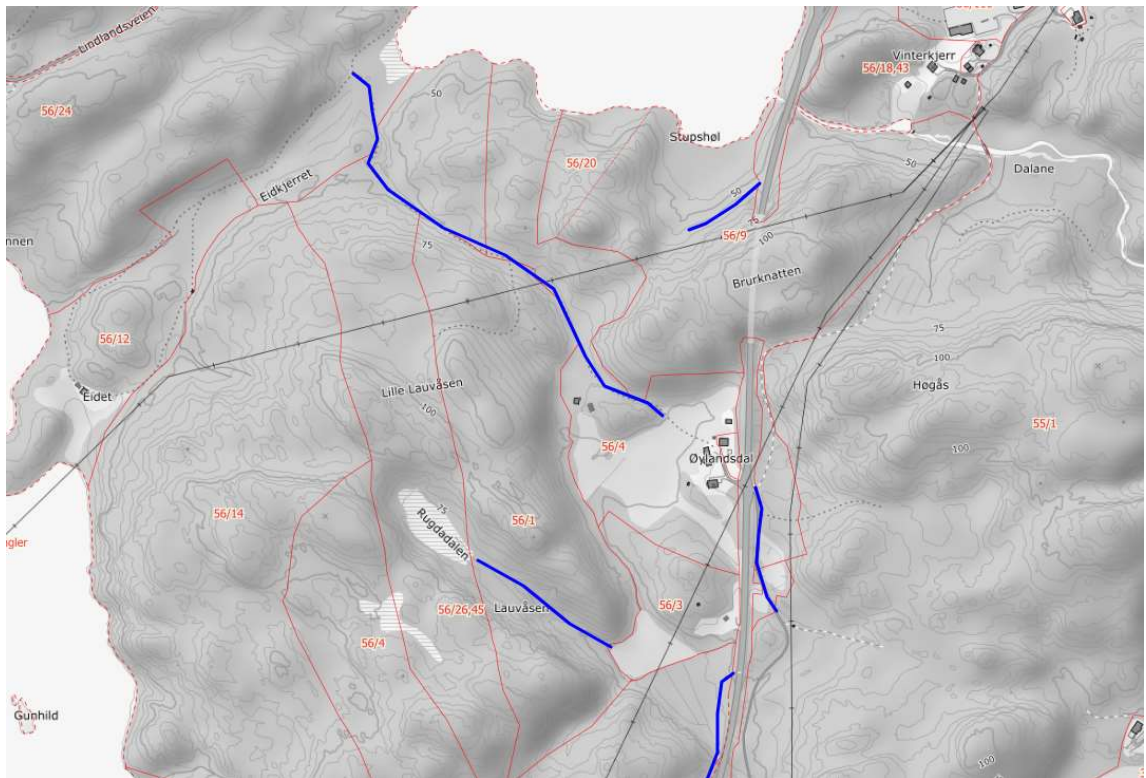
Bnr. 26 som ligger mellom bnr. 3 og dagens E18 har i dag ikke registrert jordbruksareal, men det arealet har vært et jorde. Det går frem både av ØK og av gamle flyfoto. Det ligger åpne grøfter her i dag som er viktig for dreneringen av dette område ut under eksisterende E18.

Øylandsdalen er et av de områdene som blir mest berørt sett ut fra areal og skogressurser.

Området rundt Øylandsdalen med ny Risørvei inntegnet

Kartet over Øylandsdalen viser hvordan eksisterende E-18 vil koble seg på ny Risørvei sør for Aklandstjenna. For området vest for dagens E18, er det spesielt området Lauvåsen i sør og vest samt området i retning Eidkjerret og Lindlandsveien i nordvest som har best tilgjengelighet, best bonitet og derav mest betydning skogbruksmessig. Lauvåsen er riktignok veldig variert med hensyn til bonitet, terreng og tilgjengelighet. Kartet under viser traktorveier i området med adkomstfunksjon til skogarealer:

Traktorveier, merket med blått

Som det framgår av kartet så går det en traktorvei opp på Lauvåsen, med startpunkt helt sør (helt inntil dagens E-18). I starten av denne veien er det også en velteplass. Med bakgrunn i dårlige grunnforhold her, må denne velteplassen flyttes. Videre en traktorvei opp i Rugdalen samt traktorvei fra Øylandsdalen retning nordvest mot Eidkjerret og Lindlandsveien. Det går også en gammel traktorvei fra dagens E-18, like ved tunnelåpninga, og sørvestover. I eget dokument om driftsveier for skogbruket er det påpekt en eksisterende traktorvei fra Lindlandsveien mot Eidet i nordenden av Lindlandsvann. Den ligger utenfor reguleringsområdet men synliggjøres siden en del av skogressursene innenfor planen sokner mot den og videre til Lindlandsveien.

Arealet i nord mot Aklandstjenna preges av meget kupert terreng, men med flatere partier/renner som er mer driftsvennlige. Ny Risørvei vil følge deler av den blå linja fra Øylandsdalen mot Eidkjerret. Siden veien her blir liggende en del høyere enn terrenget her i dag, så er vår vurdering at mer av de nordlige områdene mot tjenna blir mer tilgjengelig. Tanken er at ny adkomstvei til skogen kan følge fyllingsfoten på ny Risørvei.

Eiendommen 55/1 (områdene rundt Høgås), øst for dagens E-18, har en ved-/tømmerplass med avkjøring vis-a-vis avkjøringa til Øylandsdalen og ca. 200 meter sørover langs Gamle Sørlandske hovedvei. De mest østlige partiene av den teigen sokner imidlertid mot Gamle Songevei.

For området rundt Øylandsdalen vil følgende skogbrukseiendommer berøres:

- 56/1,9 og 20
- 56/45
- 55/1
- 56/4
- 56/3

- 56/18
- 56/14

4.2 VINTERKJÆR – MOEN

Det er ingen aktive jord- eller husdyrprodusenter på dette strekket. Det ligger noen sprette jorder langs fylkesveien, men det er ikke planlagt å ta mye av jordbruksarealet.

På gnr 55 bnr 1, ved busstoppet ved Røed camping, er det et stort sammenhengende fulldyrket jordbruksareal på 9,3 daa. Mellom jordet og fylkesveien er det i dag et busstopp. Det er også rett til å legge tømmer på jordet (velteplass) slik at tømmeret kan hentes av tømmerbil her.

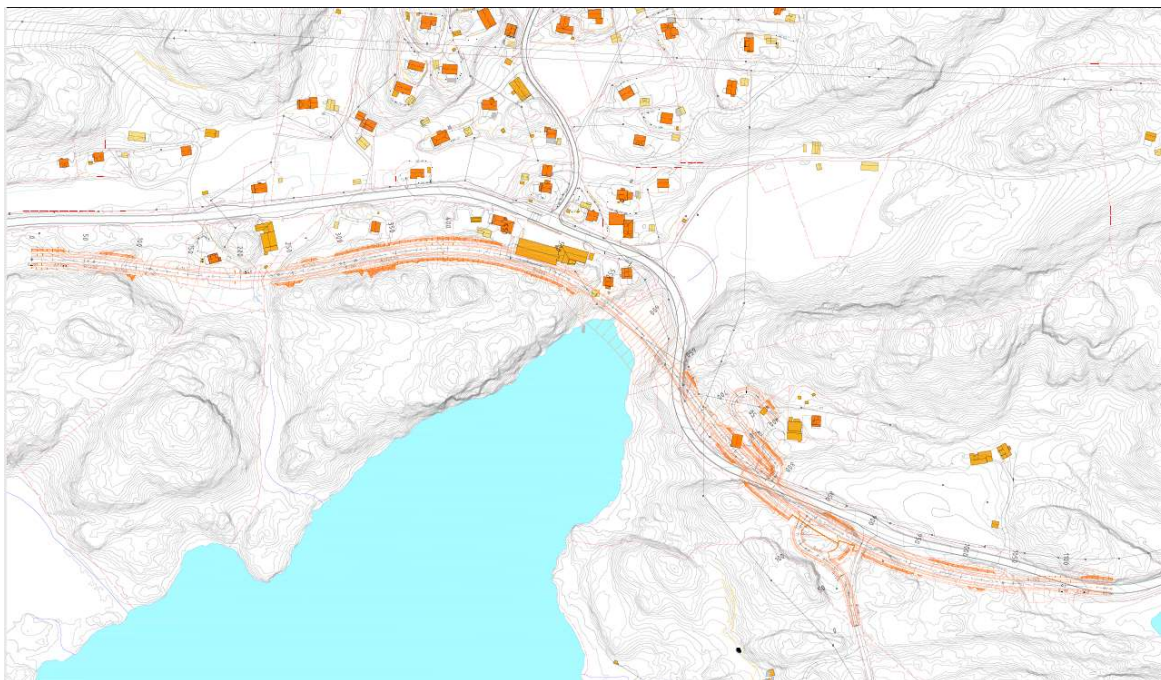
Jordet er i kommuneplanen avsatt til næringsformål og i reguleringsplan til camping. Tiltak knyttet til ny fv.416 vil derfor ikke medføre endring/tap av ytterligere produktivt jordbruksareal.

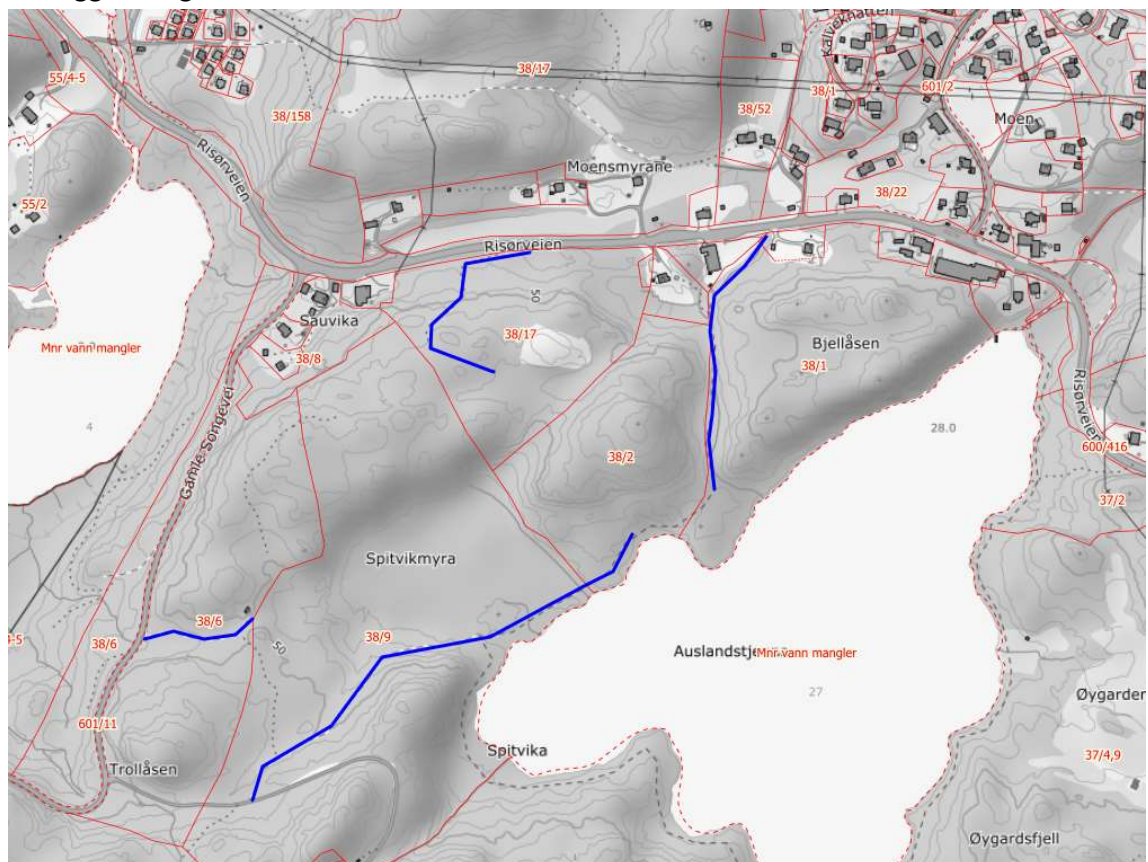
Gnr 38 bnr 17, ligger på Moen, og grenser i vest til ny kryssløsning mot Songe. Jordet berøres ikke direkte, men vil berøres indirekte knyttet til drenering fra jordet. Det kommer vann fra omkringliggende områder (også fra veiflater) som går via jordets dreneringsystem til Hammertjenna. Dette systemet vil berøres av ny kryssløsning.

Strekningen fra Gamle Songevei til Auslandstjenna vil gå i jomfruelig skogsterreng. Veilinja i kartet under viser valgt veiframføring på strekninga forbi Moen mot Dørsdal. Der man må hensynte skogarealene vest og øst for Auslandstjenna.

Kartet under viser hvilke eiendommer som berøres samt de adkomstveiene (traktorvei/sti) som foreligger i dag:

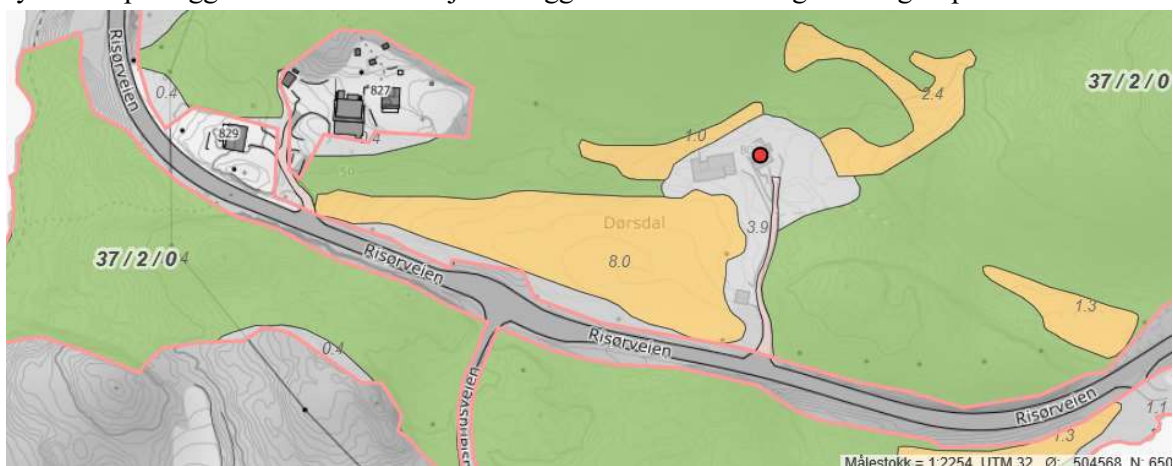

For området ved Moen vil følgende skogbrukseiendommer berøres:

- 38/17
- 38/2
- 38/1
- 38/9

4.3DØRSDAL

Ny veitrasè møter eksisterende vei ved Dørsdal. Gnr.37 bnr.2 er en landbrukseiendom på ca. 300 daa der det er 14 daa fulldyrket jordbruksareal. Jordbruksarealet er delt i flere jorder som ligger i søkk mellom mellom skogkledde åser og heier. Flere jorder ligger inntil eksisterende fylkesvei på begge sider. Det største jorder ligger mellom veien og tunet og er på 8 daa.

For skogbruket er det først og fremst området rundt Øylandsdalen og Moen som får størst innvirkning.

5) Drøfting/konklusjon/virkning

Ut fra dagens situasjonskart vil trolig mellom 3,5 og 4 daa av jordet ved Øylandsdalen berøres/gå tapt.

Matjordlaget her bør tas vare på å lagres med det formål å benytte det til matjord annet sted på eiendommen. Dette må gjøres i samarbeid med grunneier og kompetent rådgiver feks. Norsk Landbruksrådgivning. Det kreves nok jorddybde for grøfting og pløying, samt at topplaget må være rett for å unngå at vann graver.

For hele dette området er det særdeles viktig å sikre god nok drenering da veien legges i dagens bekkeløp og dermed i hovedutløpet for dreneringen av området.

Det er viktig å ta vare på matjord, men det er da også svært viktig at ikke uønskede planter (sortelistet) følger med og blir spredd.

For jordet på Moen, gnr 38 bnr 17, er handtering av vann svært viktig for å unngå tap av jordbruksareal. Jordet er omkranset av areal som skråner mot jordet og dermed er det mye vann som tilføres i perioder. Vann fra vei og gjennom veilegemet må håndteres på en slik måte at det ikke fører til jorderosjon og næringstap. Dersom utløp for overvann fra veien skal gå via jordet må dette sees i sammenheng med eksisterende dreneringssystemer slik at alt vann kommer vekk fra jordene.

Valgt oransje linje berører ikke jordene ved Dørsdal i utgangspunktet. Omlegging av vei til eksisterende hus vil i avkjøringen ligge omtrent på samme punkt. Her, som for Moen, må det ikke tilføres overvann fra veien til jordet uten at det eksisterende grøftesystemet i dimensjoneres opp til å ta økt vannmengde.

For skogbruket er det brukt skogbruksplanverktøyet Allma for å få fram rapport på skogressursene i området. Det er viktig å presisere at de tall som framkommer kun er et omtrentlig bilde på situasjonen/potensial for området. Dette fordi noe kubikkmasse er hogd uten at fagsystemet har et oppdatert bilde. I tillegg er deler av områdene vanskelig tilgjengelige grunnet kupert terreng. De ressursene som faktisk er tilgjengelig kan derfor være en del lavere. Det er laget sumrapport på de teigene/eiendommene som sokner inn til aktuelt område.

For området rundt Øylandsdalen:

- Ca 1200 dekar produktiv skog
- Ca 15000 m³ tømmervolum
- Ca 450 m³ tilvekst årlig

For området Moen:

- Ca 100 dekar produktiv skog
- Ca 1200 m³ tømmervolum
- Ca 30 m³ tilvekst

5.1 ALTERNATIVE DRIFTSVEIER FOR SKOGBRUKET

Det er utarbeidet et eget dokument med kartvedlegg som viser forslag til alternative driftsveier for skogbruket. De forslagene som framkommer er basert på tilbakemeldinger fra skogeierne (brev og telefoner), befaringer i marka samt en oversikt over dagens driftsveier, velteplasser og adkomstmuligheter til skogarealene. Hovedprinsippet er at skogeieren skal ha samme tilgjengelighet til skogarealene etter anlagt ny Risørvei.